

Valco Oy
info@valco.fiViite
Valitus evästeiden käytöstä valco.fi-sivustolla 21.11.2020

Liikenne- ja viestintäviraston päätös valco.fi-sivuston evästekäytännöistä

Yritys, jota päätös koskee

Valco Oy (y-tunnus 2919697-5, jäljempänä myös Valco)

Päätös

Liikenne- ja viestintävirasto antaa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 330 §:n 1 momentin nojalla huomautuksen Valco Oy:lle mainitun lain 205 §:n säännösten rikkomisesta ja velvoittaa Valco Oy:n korjaamaan evästekäytäntönsä lain vaatimiksi eli sellaisiksi, että:

1. sivustolta ei tallennu käyttäjän päätelaitteille evästeitä tai muitakaan palvelun käyttöä kuvaavia tietoja (kuten javascriptejä, web beaconeita, tms.) ilman käyttäjän suostumusta, jolleivät mainitut tiedostot ole välttämättömiä sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai palvelun käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt.
2. sivuston evästebannerissa ei ole ennakolta rastittuna eli valittuna muita kuin välttämättömiä evästeitä.
3. sivustolla on kuvaus myös Valcon välttämättömiksi arvioimien evästeiden ja muiden käyttäjän päätelaitteelle tallentuvien tietojen osalta siitä, välittykö näistä tietoja kolmansille osapuolille.

Asian vireilletulo ja käsittely

[Nimi poistettu] (jäljempänä Asiakas) on Liikenne- ja viestintävirastolle 21.11.2020 tekemässään valituksessa esittänyt, että Valcon verkkosivustolla osoitteessa www.valco.fi käyttäjän päätelaitteelle asennetaan "ei-välttämättömiä" evästeitä tai tiedostoja ilman käyttäjän suostumusta ja käyttäjän valitsemista selainasetuksista huolimatta. Asiakas on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastoa selvittämään täyttävätkö valco.fi-sivuston evästekäytännöt laissa asetetut vaatimukset evästeiden käytölle.

Liikenne- ja viestintävirasto lähetti asiaa koskevan selvityspyynnön Valcolle 7.12.2020. Selvityspyynnön laatimisen aikana kävi ilmi, että valco.fi-sivuston evästekäytännöt olivat ehtineet jo muuttua siitä, mitä ne olivat olleet Liikenne- ja viestintävirastolle tehdyn valituksen laatimisen hetkellä. Tapahtuneen muutoksen johdosta Liikenne- ja viestintävirasto pyysi selvityspyynnössä selvitystä siitä, miten valco.fi-sivuston evästekäytäntöjä oli muutettu kantelussa tarkoitettuun tilanteeseen nähden ja mitä evästeitä tai muita käyttäjän päätelaitteelle asennettavia tiedostoja sivustolla oli käytössä selvityspyynnön saapumishetkellä. Selvityspyynnössä pyydettiin myös selvitystä siitä, miten käyttäjän suostumus evästeiden käyttöön pyydetään valco.fi-sivustolla sekä millä tavalla sivuston käyttäjiä informoidaan sivustolla käytössä olevista evästeistä, niiden avulla kerättävistä tiedoista sekä kolmansien osapuolten oikeudesta käsitellä eväsetietoja.

Valco vastasi selvityspyyntöön 8.12.2020. Vastauksessaan Valco kuvasi valco.fi-sivustolla käytössä olevia evästeitä sekä menettelyä, jolla käyttäjän suostumus evästeiden käyttöön pyydetään. Vastauksessa Valco kuvasi myös, millä tavalla evästemennettelyä on sivustolla muutettu eri evästetoiminnallisuuden lisäämisen myötä. Lisäksi Valco kävi vastauksessa läpi sivustolla käytössä olevaa tietosuojaselostetta. Vastauksen mukana oli selostus kaikista valco.fi-sivustolla käytössä olevista evästeistä.

Liikenne- ja viestintävirasto lähetti 26.1.2021 Valcon antaman vastauksen lausuttavaksi Asiakkaalle 26.1.2021, mihin Asiakas vastasi 26.1.2021 ja 3.2.2021 toimittamallaan viesteillä. Viesteissään Asiakas pyysi, että selvitystä ei tule rajata vain evästeisiin, vaan sen tulisi kattaa myös muut päätelaitteelle mahdollisesti tallentuvat tiedot huomioiden kenen toimesta tietoja tallennettiin, millainen on tietojen toiminta-aika sekä mikä oli tallentamisen ja tietojen keräämisen tarkoitus. Lisäksi Asiakas vaati, että asiassa tehtävän teknisen selvityksen tulisi kattaa 21.11.2020 vallinnut tilanne, kun Asiakas oli vierailut valco.fi-sivustolla sekä tammi- ja helmikuussa Asiakkaan kanssa käydyn viestinvaihdon aikainen tilanne. Asiakas pyysi myös huomiomaan, oliko mahdollinen suostumus evästeiden käytölle saatu asianmukaisesti ja tietosuojalainsäädännön edellytykset täyttävällä tavalla.

Liikenne- ja viestintäviraston näkemyksen mukaan valituksessa tarkoitettuna 21.11.2020 tilanteen tekninen selvittäminen vaatisi käytännössä asiakkaan päätelaitteen luovuttamista viraston tutkittavaksi. Tällainen Asiakkaan päätelaitteen tutkiminenkaan ei kuitenkaan välttämättä antaisi täysin oikeaa kuvaa Asiakkaan päätelaitteelle 21.11.2020 tallentuneista tiedoista, koska osa silloin tallentuneista evästeistä tai muista mahdollisista palvelun käyttöä kuvaavista tiedoista on voinut jo kadota niiden toiminta-ajan umpeutumisen johdosta. Lisäksi tilanteessa pitäisi pystyä selvittämään, mitkä evästeet tai tiedot ovat varmuudella tallentuneet juuri valco.fi-sivuston kautta eivätkä esimerkiksi jonkun toisen sivuston kautta. Tämän tutkimusasetelman toistaminen jälkikäteen on käytännössä vaikeaa eikä Liikenne- ja viestintävirastolla ole mahdollisuutta sellaista toteuttaa. Tästä syystä asian tekninen selvittäminen rajataan tämän päätöksen laatimishetkellä vallitsevaan tilanteeseen.

Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole sähköisen viestinnän palveluista annetun lain nojalla mahdollisuutta antaa hallinnollista sanktiota menettelystä, jota on sittemmin muutettu. Virasto voi mainitun lain 330 §:n nojalla antaa huomautuksen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain rikkomisesta ja velvoittaa toimijan korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa. Huomautuksen antamisen tavoitteena on ensisijaisesti saada toimija korjaamaan menettelynsä lainmukaiseksi. Jos toimija on jo muuttanut menettelyään, tulee viraston arvioida huomautuksen antamisen tarkoituksenmukaisuutta tapauskohtaisesti.

Päätöksen perustelut

Asiaa koskevat säännökset

Evästeiden ja muiden käyttäjän päätelaitteille tallentuvien, palvelun käyttöä kuvaavien tietojen käytöstä säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 205 §:ssä seuraavasti:

"Evästeiden tai muiden palvelun käyttöä kuvaavien tietojen tallentaminen käyttäjän päätelaitteelle ja näiden tietojen käyttö on sallittua palvelun tarjoajalle, jos käyttäjä on antanut siihen suostumuksensa ja palvelun tarjoaja antaa käyttäjälle ymmärrettävät ja kattavat tiedot tallentamisen tai käytön tarkoituksesta.

Edellä 1 momentissa säädetty ei koske tietojen sellaista tallentamista tai käyttöä, jonka ainoana tarkoituksena on toteuttaa viestin välittämistä viestintäverkoissa tai joka on välttämätöntä palvelun tarjoajalle sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai palvelun käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettu tallentaminen ja käyttö on sallittua ainoastaan palvelun vaatimassa laajuudessa ja sillä ei saa rajoittaa yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä."

Lisäksi evästeiden käytössä on huomioitava Euroopan unionin tuomioistuimen 1.10.2019 antama Planet49 -ratkaisu (asia C-673/17), jonka mukaan evästeisiin annettu suostumus ei ole pätevä, jos se annetaan verkkosivuille sijoitetulla valmiiksi rastitetulla ruudulla. Lisäksi tuomion mukaan palveluntarjoajan on ilmoitettava käyttäjälle evästeiden toiminta-aika ja tieto siitä, saavatko kolmannet osapuolet mahdollisuuden käyttää evästeitä.

Sivuston tai palvelun käyttäjällä tulee siis olla mahdollisuus kieltäytyä muista kuin sivuston toiminnan kannalta välttämättömistä evästeistä. Lisäksi jos hyväksyminen tapahtuu ns. evästabannerin kautta, muiden kuin välttämättömien evästeiden kohdalla hyväksymistä koskeva kohta ei saisi olla automaattisesti täytettynä. Käyttäjälle tulee myös antaa selkeät ja kattavat tiedot evästeiden käyttötarkoituksesta ja niiden kautta kerättävistä tiedoista.

Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviin kuuluu sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 303 §:n mukaan valvoa kyseisen lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamista. Lain 313 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi ottaa asian tutkittavakseen asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan. Viraston tiedonsaantioikeuksista säädetään lain 315 §:ssä.

Lain 42 luvussa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston seuraamustoimivaltuuksista. Lain 330.1 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto, tietosuojavaltuutettu ja kunnan rakennusvalvontaviranomainen voivat tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan antaa huomautuksen sille, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä, päätöksiä ja lupaehtoja sekä velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa. Veloitteen tehosteeksi voidaan tarvittaessa asettaa uhkasakko lain 332 §:n mukaisesti

Asian arviointi

Asiakkaan valituksen mukaan valco.fi-sivustolla on ollut käytössä menettely, jossa käyttäjän kieltäytyminen evästeiden käytöstä on vienyt käyttäjän pois valco.fi-sivustolta ja youtube.com-palveluun, jossa käyttäjälle on näytetty alatyylinen ja häiritsevä videopätkä. Valco ei ole Liikenne- ja viestintävirastolle antamassaan vastauksessa varsinaisesti ottanut kantaa tähän menettelyyn. Liikenne- ja viestintävirasto pitää menettelyä epäasiallisena ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §:n kannalta ongelmallisena, kun käyttäjälle on aiheutunut negatiivisia seurauksia siitä, että käyttäjä on kieltäytynyt hyväksymästä sivustolla käytössä olevia evästeitä kokonaisuudessaan.

Kyseinen toiminto on kuitenkin sittemmin poistettu valco.fi-sivustolta. Näin ollen ja koska selvityksen kohteena on ollut nimenomaan valco.fi-sivuston toiminta eikä esimerkiksi youtube.com-sivuston, Liikenne- ja viestintävirasto ei katso tarpeelliseksi huomauttaa Valcoa asiasta enempää.

Valco kertoi vastauksessaan, että valco.fi-sivuston evästekäytäntöjä muutettiin muutoinkin 21.11.2020 jälkeen. Tätä ennen sivustolla on ollut käytössä menettely,

jossa sivuston käyttäjää pyydetään hyväksymään sivustolla käytössä olevien evästeiden käyttö kokonaisuudessaan. Vastauksen mukaan menettely johtui alun perin siitä, että sivustolla oli käytössä vain sivuston ja verkkokaupan toiminnan kannalta välttämättömiä evästeitä. Tilanne muuttui, kun sivustolle lisättiin "Facebook- ja Google-integraatit", jolloin sivustolle tuli käyttöön myös analytiikkaan ja statistiikkaan sekä markkinointiin liittyviä evästeitä. Saadun vastauksen perusteella valco.fi-sivustolla ei ole asiakkaan valituksen tekemisen aikaan ollut käytössä asianmukaista menettelyä käyttäjän suostumuksen varmistamiseksi muiden kuin välttämättömien evästeiden käytölle.

Valcon antaman vastauksen mukaan yhtiö on kuitenkin korjannut menettelyään ja uudistanut valco.fi-sivuston evästekäytäntöjä niin, että valco.fi-sivustolla on oletusarvoisesti päällä vain sivuston ja verkkokaupan toiminnan kannalta välttämättömät evästeet. Sivustolla on käytössä myös analytiikkaan ja statistiikkaan liittyviä evästeitä sekä markkinointiin liittyviä evästeitä, mutta käyttäjän tulee erikseen hyväksyä näiden evästeiden käyttö evästeiden käytöstä kertovan ponnahdusikkunan eli ns. evästabannerin kautta. Oletusarvoisesti nämä sivuston ja verkkokaupan toiminnan kannalta ei-välttämättömät evästeet ovat siis Valcon 8.12.2020 antaman selvityksen mukaan pois käytöstä. Valcon antaman selvityksen mukaan, jos käyttäjä ohittaa evästeilmoituksen tullessaan valco.fi-sivustolle, analytiikka- ja statistiikkaevästeitä tai markkinointievästeitä ei tällöin aseteta käyttäjän päätelaitteelle.

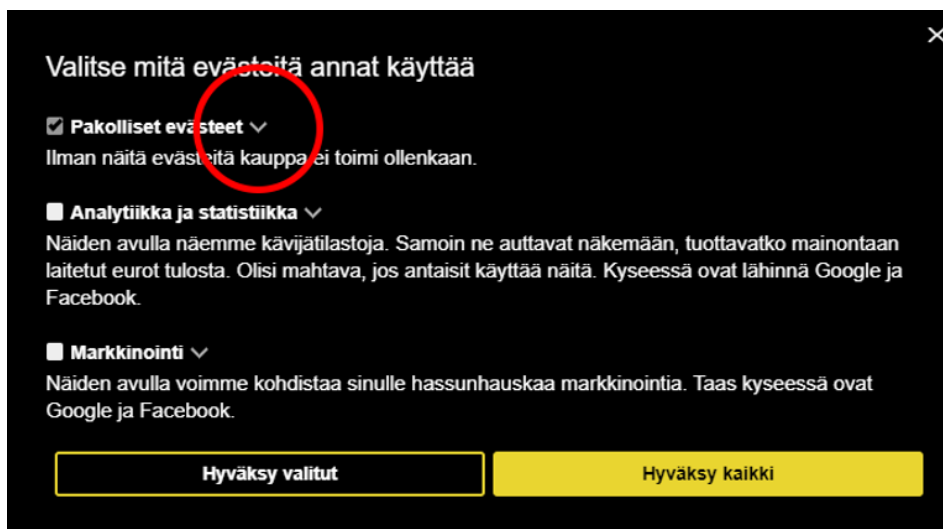
Valcon vastauksen perusteella Liikenne- ja viestintävirasto arvioi, ettei Valcon kuvaamien välttämättömien evästeiden kategoriassa olisi ainakaan 8.12.2021 ollut sellaisia evästeitä, jotka eivät eivätkä tosiasiaa olisi tarpeellisia sivuston ja verkkokaupan perustoiminnan kannalta.

Valcon selvityksen mukaan sen verkkosivuston evästabannerin (ks. kuva 1) kautta sivuston käyttäjä voi myös halutessaan tutkia lisätietoja kuhunkin evästetoimintoon liittyvistä evästeistä. Evästabanneri sisältää myös "Tietosuoja kiinnostaa"-painikkeen, jonka kautta käyttäjä pääsee lukemaan Valcon ja valco.fi-sivuston verkkokaupan tietosuojaselostetta.

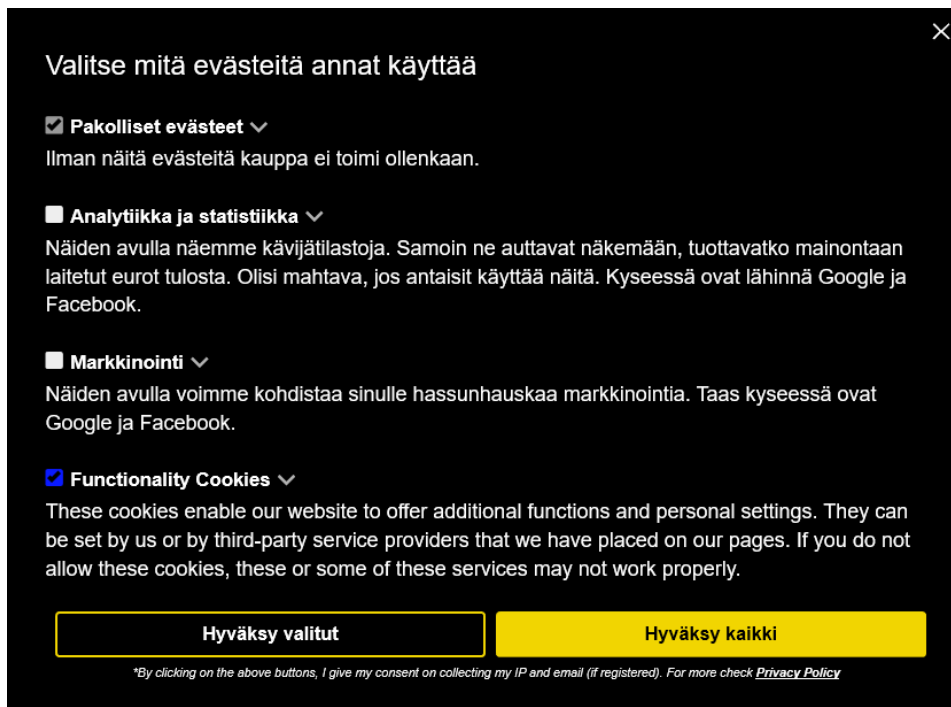
Liikenne- ja viestintäviraston näkemyksen mukaan valco.fi-sivustolla käytössä oleva evästabanneri käyttäjän suostumuksen pyytämiseksi muiden kuin välttämättömien evästeiden käytölle on suurimmaksi osaksi asianmukainen ja lain mukaiset vaatimukset täyttävä. Evästabannerin kautta avautuvan lisätietosivun ("Tietosuoja kiinnostaa") kautta kerrotaan muiden kuin Valcon välttämättömiksi arvioimien evästeiden (markkinointi- ja analytiikkaevästeet) toiminta-ajoista ja tietojen välittymisestä kolmansille osapuolille. Käyttäjien selkeän informoinnin turvaamiseksi **Liikenne- ja viestintävirasto kuitenkin vielä suosittelee Valcoa harkitsemaan, voisiko itse evästabanneriin lisätä käyttäjän päätelaitteelle tallentuvan kunkin tiedon kuvaukseen tiedon evästeen nimenomaisesta toiminta-ajasta ja mahdollisille kolmansille osapuolille välittyvistä tiedoista.** Valcon välttämättömiksi arvioimien, käyttäjän päätelaitteelle tallentuvien tietojen osalta taas jää edelleen epäselväksi, välittykö myös niistä tietoja (ja jos niin mitä) muille palveluntarjoajille kuin Valcolle itselleen. Tältä osin **Liikenne- ja viestintävirasto kehottaa Valcoa korjaamaan kuvaukset sellaisiksi, että käyttäjä saa yksiselitteisesti myös välttämättömiksi arvioitujen evästeiden osalta tiedon siitä, välittykö niiden avulla tietoja kolmansille osapuolille.**

Liikenne- ja viestintävirasto on tätä päätöstä valmistellessaan tutustunut 24.2.2021 valco.fi-sivuston evästesuostumusbanneriin ja sen vaikutuksiin käyttäjän päätelaitteelle tallentuviin evästeisiin ja muihin palvelun käyttöä kuvaaviin tietoihin. Virasto kiinnittää huomiota siihen, että sivuston evästekäytännöt vaikuttavat jälleen muuttuneen, mikä on sinänsä normaalia ja luonnollisesti sallittuakin. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että sivustolta helmikuun 2021 lopussa tallentuu ilman suostumusta sellaisiakin

evästeitä tai muita palvelun käyttöä kuvaavia tietoja, jotka Valco on selvityksessään joulukuussa 2020 arvioinut ei-välttämättömiksi evästeiksi eli sellaisiksi, joiden tallentuminen tulisi tapahtua vain käyttäjän suostumuksella. Valco.fi-sivuston evästäbanneri on myös muuttunut Valcon joulukuussa 2020 antamasta selvityksestä, mikä ilmenee kuvista 1 ja 2. Kuvan 2 perusteella vaikuttaakin siltä, että evästäbanneriin on sittemmin tullut ennakolta rastitettua evästekategoriaa.

Kuva 1. Kuvakaappaus Valcon selvityksessä olleesta suostumusbannerista.

Kuva 2. Kuvakaappaus valco.fi-sivuston suostumusbannerista 24.2.2021.

Kuten edelläkin on todettu, on normaalia ja sallittua, että sivustolla käytössä olevat evästeet ja muut palvelun käyttöä kuvaavat tiedot muuttuvat palvelukehityksen myötä. Palveluntarjoajan on kuitenkin jokaisen muutoksen yhteydessä arvioitava sitä, ovatko uudet tallentuvat tiedot ns. välttämättömiä eli ei-suostumusta vaativia

vai ei-välttämättömiä eli suostumusta vaativia, ja muutettava suostumusmenettelyjä tämän mukaisesti. Evästekannereissa ei myöskään saa olla käytössä valmiiksi rastitettuja valintoja muiden kuin välttämättömien evästeiden kohdalla.

Kokonaisuutena Liikenne- ja viestintävirasto arvioikin, että Valcon evästekäytännöissä on tapahtunut merkittävää parantumista, mutta viraston helmikuun 2021 lopussa tekemien havaintojen perusteella niissä on edelleen puutteita. Näistä syistä **virasto huomauttaa Valcoa sitä koskevasta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §:n säännöksistä ja kehottaa Valcoa korjaamaan evästekäytäntönsä lain vaatimiksi eli sellaisiksi, että:**

1. sivustolta ei tallennu käyttäjän päätelaitteille evästeitä tai muitakaan palvelun käyttöä kuvaavia tietoja (kuten javascripteja, web beaconeita, tms.) ilman käyttäjän suostumusta, jolleivät mainitut tiedostot ole välttämättömiä sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai palvelun käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt.
2. sivuston evästekannereissa ei ole ennakolta rastittuna eli valittuna muita kuin välttämättömiä evästeitä.
3. sivustolla on kuvaus myös Valcon välttämättömiksi arvioimien evästeiden ja muiden käyttäjän päätelaitteelle tallentuvien tietojen osalta siitä, välittyykö näistä tietoja kolmansille osapuolille.

Päätöksen voimaantulo ja noudattamisen seuranta

Päätös on voimassa tiedoksisaannista lukien. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Päätöksen noudattamisen valvomiseksi Liikenne- ja viestintävirasto pyytää Valcoa toimittamaan 1.4.2021 mennessä selvityksen siitä, millaisiin toimenpiteisiin Valco on ryhtynyt tämän päätöksen johdosta. Selvityksessä pyydetään ainakin:

1. listaamaan sivustolla käytössä olevat evästeet ja muut mahdolliset käyttäjän päätelaitteelle tallentuvat tiedot (eli muutkin kuin cookie-tiedostot) sekä kuvaamaan niiden käyttötarkoituksen, toiminta-ajat, muille tahoille mahdollisesti välittyvät tiedot ja Valcon arvio/perustelut välttämättömistä sekä ei-välttämättömistä evästeistä ja muista tiedoista.
2. kuvaamaan, millaisia muutoksia Valco on tehnyt evästekanneriin tämän päätöksen johdosta.
3. kuvaamaan, miten Valco aikoo vastaisuudessa, palveluunsa muutoksia tehdessä, huolehtia sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §:n noudattamisesta.

Muutoksenhaku

Tästä päätöksestä on mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 344 §:n mukaisesti. Valitusohjeet toimitetaan tämän päätöksen liitteenä.

Heidi Kivekäs
Yksikönpäällikkö, Turvallisuussäätely

Tatu Giordani
Lakimies

Liitteet Valitusosoitus

Jakelu Valco Oy
Asiakas